

تب مالت

تب مالت که به آن بروسلوز نیز گفته می‌شود یکی از بیماری‌های شایع و مشترک میان انسان و دام است. این بیماری را می‌توان در میان بیماری‌های گوسفندان، بزها، گاو، شتر و گاومیش قرار داد که از طریق مصرف شیر آلوده و فراورده‌های درست شده از این شیر مانند پنیر، خامه، سرشیر و بستنی به انسان منتقل می‌شود.

از رایج‌ترین علائم این بیماری تب ولرز، عرق کردن زیاد، سردرد، درد مفاصل، درد کمر، بی‌اشتهایی، کاهش وزن، بی‌بوست و سرفه خشک است. یک تا سه هفته پس از مصرف شیر آلوده علائم این بیماری خود را نشان می‌دهند اما در حالت‌هایی خاص ممکن است تا دو ماه نیز این بیماری نهفته باشد.

برای عدم ابتلا به این بیماری لازم است شیر را قبل از مصرف به خوبی جوشانند یا در فرایند پاستوریزه کردن قرار داد تا میکروب‌های موجود در آن از بین بروند.

کیست هیداتیک

از دیگر بیماری‌های دام و انسان کیست هیداتیک است. باید توجه داشته باشید که این بیماری در دنیا شایع است و شیوع نسبتاً گسترده‌ای دارد. کرم این بیماری در روده سگ‌ها زندگی می‌کند و تخم‌های این انگل‌ها که با مدفوع سگ دفع می‌شوند عامل اصلی ابتلا به این بیماری از بیماری‌های مشترک میان انسان و

دام است. انسان‌ها و دام‌ها مانند گوسفند، بز و شتر با خوردن سبزیجات و مواد آلوده به تخم انگل بیماری می‌شوند.

راه درمان این بیماری جراحی است. البته با رعایت نکات ساده مانند ضدعفونی کردن کامل و صحیح سبزیجات، مبارزه با سگ‌های ولگرد و شستن دست‌ها با آب و صابون پس از تماس با حیوانات از مبتلا شدن به آن جلوگیری کرد.

تب کریمه کنگو

تب خونریزی دهنده کریمه کنگو یا CCHF

این بیماری از طریق گزش کنه آلوده، تماس مستقیم با لاشه، گوشت، خون، ترشحات و بافت‌های دام آلوده، تماس با ترشحات، خون و تنفس افراد مبتلا و همچنین تنفس دام‌های آلوده منتقل می‌شود. به خاطر داشته باشید که به دلیل نوع انتقال تمام افراد جامعه در معرض ابتلا به این بیماری که از بیماری‌های مشترک میان انسان و دام است، قرار دارند. البته برخی افراد مانند دامداران، دام‌پزشکان، قصابان، کارکنان کشتارگاه‌ها، پزشکان، پرستاران، افراد کادر درمانی و کارمندان رستوران‌ها و کبابی‌ها بیشتر از سایرین در معرض ابتلا به این بیماری قرار دارند.

دوره نهفتگی این بیماری ۳ تا ۹ روز است که پس از آن با علائمی نظیر تب ناگهانی، بدن درد، کوفتگی، ضعف، سردرد، درد شدید عضلانی، بی‌اشتهایی، درد پشت حدفه چشم، ترس از نور، استفراغ، دل درد، گلو درد و تغییرات خلقی مانند بی‌قراری و افسردگی خود را نشان می‌دهد و پس از بروز علائم اولیه، خونریزی شروع می‌شود.

با توجه به این که این بیماری از بیماری‌های دام و انسان است، باید در هنگام مواجهه با دام‌ها توجه بیشتری کرد. برای جلوگیری از مبتلا شدن به این بیماری باید از تماس با بدن، ترشحات و خون دام خودداری کرد. همچنین نباید با دست کنه‌ها را بر روی بدن دام‌ها له کرد. از دیگر راه‌های عدم ابتلا به این بیماری که در میان بیماری‌های گوسفندان نیز قرار دارد تهیه گوشت از محل‌های معتبر، نگهداری گوشت تازه به مدت ۲۴ ساعت در یخچال و اجتناب از خوردن جگر خام است. برای مصرف جگر، قلب و کلیه بهتر است آن‌ها به مدت ۴۸ ساعت در یخچال نگهداری شوند و سپس برای مصرف آماده شوند.

سیاه زخم

سیاه زخم یا شاربن یکی دیگر از بیماری‌های دام و انسان است. این بیماری عفونی بیشتر در نشخوارکنندگان دیده می‌شود و به سه صورت تنفسی، گوارشی و جلدی بروز پیدا می‌کند.

این بیماری از طریق تماس با خراش‌ها و زخم‌های باز پوست دام آلوده، تنفس اسپورهای زنده و مصرف بافت آلوده حیوانات تلف شده به دلیل ابتلا به این بیماری منتقل می‌شود.

برای جلوگیری از انتقال این بیماری باید در برخورد با دام‌هایی که علائم این بیماری را دارند، احتیاط بیشتری به خرج داد. همچنین باید لاشه دام‌های مشکوک را سوزاند و یا در گودالی عمیق گذاشت و روی آن را با آهک پوشاند تا لاشه به خوبی مدفون شود تا بتوان از انتقال بیماری جلوگیری کرد.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان جوادالائمه(ع)

بیماری های مشترک میان انسان و

حیوان

تهیه کننده	زهره نجفی کارشناس پرستاری
تأهید کننده	دکتر فاطمه گریست متخصص داخلی
سال تهیه	بهار ۱۴۰۲
منبع	بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان (دکتر حجت اله شکری ۱۴۰۱)

جمع‌آوری مستمر زباله، دفع فضولات و کودهای حیوانی، ترمیم شکاف‌ها و درزهای دیوار در مناطق مسکونی، تخریب و تسطیح اماکن مخروبه و جلوگیری از انباشته شدن نخاله‌های ساختمانی دقت کافی داشت. همچنین با استفاده از پشه‌بند، کرم‌های دور کننده حشرات و پوشیدن لباس‌های پوشیده در هنگام خواب می‌توان احتمال ابتلا به این بیماری را کاهش داد.

هاری

از دیگر بیماری های مشترک عفونی میان انسان و حیوان، بیماری عفونی حاد آنسفالیت است. این بیماری کشنده مخصوص گوشت‌خواران اهلی و وحشی است و سایر حیوانات و انسان‌ها از طریق گزیدگی به آن مبتلا می‌شوند. معمولاً این بیماری زمانی منتقل می‌شود که فرد توسط حیوان بیمار و هار گاز گرفته شود. همچنین این بیماری می‌تواند از طریق کشیدن پنجه آغشته با بزاق حاوی ویروس و زخم شدن پوست نیز منتقل شود. دوره کمون این بیماری ۱۵ روز تا ۳ ماه است و پس از آن فرد بیماری علائم بیماری را بروز می‌دهد. این بیماری بسیار کشنده است و زمانی که علائم بالینی در فرد مشاهده شود، دیگر درمان‌پذیر نیست و بیمار خواهد مرد. برای مقابله با این بیماری باید زخم‌ها را به خوبی ضدعفونی کرد. همچنین انجام واکسیناسیون علیه این بیماری راه دیگری است که می‌توان با آن مقابله کرد.

بیماری سالک

بیماری لیشمانیوز پوستی که به آن سالک می‌گویند می‌شود یکی از مهم‌ترین بیماری های مشترک میان انسان و حیوان است. مبتلایان به این بیماری با مشکل ایجاد زخم بر روی نقاط مختلف بدن مخصوصاً دست‌ها و پاها مواجه می‌شوند. درمان طولانی مدت که گاهی مواقع به یک سال می‌رسد و همچنین باقی ماندن دائمی اثرات زخم‌ها از مواردی است که می‌تواند فرد بیمار را اذیت کند.

بیشترین فعالیت این پشه‌ها در ساعات ابتدایی غروب آفتاب است. دلیل این که این بیماری بیشتر در دست‌ها، پاها و صورت دیده می‌شود که در حقیقت می‌توان گفت که نقاط بدون پوشش بدن هدف گزش پشه خاکی قرار می‌گیرند.

زمانی که پشه از مخزن‌های آلوده مانند موش و سگ تغذیه می‌کند انگل این بیماری وارد بدن این پشه می‌شود و باعث آلوده شدن آن می‌شود. زمانی که این پشه انسان را بگزد، انسان بیماری خواهد شد. معمولاً چند ماه طول می‌کشد تا این بیماری بروز پیدا کند. به همین دلیل است که با این که اکثر گزش‌ها این پشه در اردیبهشت تا شهریور است اما زخم‌های این بیماری معمولاً در پاییز و گاهی هم زمستان ظهور پیدا می‌کنند. دوران نهفتگی که تمام شود، برآمدگی قرمز و کوچکی در محل گزش پشه به وجود می‌آید. این برآمدگی در ابتدا درد ندارد، با اندکی خارش همراه است و بر اثر فشار محو نمی‌شود. با گذشت زمان این برآمدگی بزرگتر می‌شود در نهایت به صورت یک زخم در می‌آید.

برای پیش‌گیری از انتقال این بیماری از بیماری های مشترک میان انسان و حیوان باید در خصوص